

DELA VSKA POLITIKA

Uredništvo in uprava:

Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadrugi dom — Celje, Delavska
zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Del. dom.
Rokopisi se ne vračajo. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane Din 1.—. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda Din 1.—. V oglašnem delu stane pe-
titna enostopna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 101.

Sobota, 19. decembra 1931.

Leto VI.

**18. december 1921 —
18. december 1931.**

Historične beležke k desetletnici SSJ.

... Zato proglašamo, odgovar-
jajoč enodušni želji svojih organi-
zacij in svojih članov, zedinjenje
svojih doslej samostojnih strank v
eno samo stranko, ki naj se na-
ziva Socijalistična stranka Jugos-
lavije (Socijalistička partija Jugos-
lavije)...

Pred desetimi leti, dne 18. dec.
1921, se je ustanovila Socijalistična
stranka Jugoslavije in s tem dnem so
prenehale obstojati dotedanja JSDS
na bivšem avstrijskem ozemlju, so-
cialno-demokratska stranka na Hr-
vatskem in Srbska socialistična
stranka.

Tega dne so se namreč zbrala
načelstva vseh treh navedenih soci-
jalističnih strank na skupno sejo, na
kateri sta bila soglasno sprejeta
program in statut in se je sklenilo,
da prenehajo dotedanje stranke in
da se ustanovi ena in edina socija-
listična stranka za celi državni teri-
torij. S posebnim Manifestom zedi-
njenja so se razglasili ti sklepi so-
cialističnemu delavstvu.

Z ustanovitvijo Jugoslavije so se
znašle tedaj obstoječe socialistične
stranke pred samoumevno nalogo,
da se čimprej zedinijo v eno samo
politično stranko. Saj bi bilo s so-
cialističnega stališča neizmisljivo, da
bi v eni državi obstojalo več socija-
lističnih strank. Poleg tega so itak
vse tri stranke že iz časa pred voj-
no smatrale zedinjenje Južnih Slova-
nov za tudi iz socialističnega vidi-
ka važno etapo historičnega razvoja,
ki so jo ne samo predvidevale,
temveč tudi želele.

V resnici so vse tri socialistične
stranke že od oktobra 1918, od pre-
vrata dalje nastopale solidarno in so-
družno, zlasti tudi v Začasnem na-
rodnem predstavništvu in v Ustavot-
vorni skupščini. Vendar so bili šele
po treh letih, v decembru 1921, po-
dani potrebni predpogoji za ustano-
vitev enotne stranke, čeprav je bila
vedno na vseh straneh živa volja za
zedinjenje. In celo po treh letih se
je zedinjenje izvršilo v obliki nekako
oktroiranega sklepa vseh treh na-
čelstev in so kongresi prejšnjih
strank zedinjenje šele naknadno odo-
brili. — Postopanje pri ustanavljan-
ju SSJ je lep primer, s koliko ob-
zirnostjo in s koliko previdnostjo je
treba pristopati k zedinjevalnim ak-
cijam. Napačna metoda lahko samo
škoduje in razjeda, ne pa zedi-
njuje.

Prostor in razmere nam ne do-
puščajo, da bi ocenjevali politično
delo SSJ od nje ustanovitve pa do
nje razpustitve. Vsak objektivni
opazovalec našega javnega življenja
v prvih desetih letih pa bo moral pri-
znati, da je SSJ izmed vseh strank
še najdosledneje čuvala svojo poli-
tično linijo in da je za delavstvo do-
segla tudi nekaj realnih uspehov.
Kljub žalostnemu razkolu med delav-
stvom in kljub vsem sektaškim, šar-
latanskim in psevdokomunističnim
agitacijam med manj zavednimi de-
lavskimi množicami. Edinole socija-
listični stranki se ima delavstvo za-
hvaliti, da še danes z njim računa
kot s političnim faktorjem.

Poljska opozicija pred sodiščem.
Proti opozicijskim voditeljem na
Poljskem se vrši že več tednov raz-
prava. Te dni je državni pravdnik
predlagal sodišču, da se obdolženci
kaznujejo še po starem ruskem ka-
zenskem zakonu, ki predvideva za
delikt, katerega so obdolženi vodite-
lji opozicije, do 15 let ječe.

Udarec za udarcem.

500 steklarjev v Hrastniku za praznike na cesti.

Cela vrsta industrijskih obratov
je ustavila ali omejila svoje obrate.
Nihče ne vprašuje, kam naj gredo ti
delavci, nihče se resno ne pobriga,
kako naj se socialna katastrofa de-
lavstva odpravi ali vsaj bistveno omi-
li. Obrat se ustavi ali reducira. Ta-
ko poročajo in le včasih dodajo ne-
kaj pomilovalnih besed, ki nimajo
prav nikakršnega pomena. V vseh
slučajih, ki so se v zadnjem času do-
godili, smo slišali samo platonično
tolazbo.

Sedaj pred božičem imamo dva
velika udarca za delavstvo. Prvi je
pri Kranjski industrijski družbi na
Jesenicah, drugi pa je pri Združeni
steklarni v Hrastniku, kjer je odpo-
vedana služba vsemu delavstvu in
izstopi iz dela dne 24. t. m. Steklar-
na v Rogaški Slatini in v Paračinu,
ki sta last te družbe, že stojita nad
štiri tedne, sedaj izgubi delo še 500
steklarskih delavcev v Hrastniku.

Predvsem hoče družba znižati
plače za 30 odstotkov, češ, da v ce-
nah ni konkurenčna. Nedvomno pa
je tudi ta družba kartelirana ter je
postopanje tovarne politika kartela.

Hrastniška steklarne je nedavno
pokupila steklarne v državi ter pre-
vzela vse njih dolgeve. Mogoče je

torej, da primanjkuje finančnih sred-
stev za obratovanje, ali verjetneje
je, ker se družba ne poteza za za-
ščitno carino na steklarske izdelke,
da hoče s tem le poceniti produkcijo,
čeprav ne obstoja dejanska po-
treba. Slabejši finančni položaj je
družba dosegla z odpisi, predvsem z
odpisi od zaloge, s čimer se pri-
krije dobiček, ki je bil doslej vedno
razmeroma lep.

Uvoz torej steklarski industriji
ne škoduje mnogo, zlasti, ker se je
blago podražilo; konzum doma pa
je nedvomno ostal skoraj normalen.
Ni torej iskati vzroka toliko v go-
spodarskih razmerah družbe, kakor
v tendenci, da se produkcija še bolj
poceni na račun delovne sile.

V vseh teh velikih sporih se de-
lavstvo ne more obrniti nikamor ka-
kor na svoje organizacije, ki so pa
danes zaradi silne nezaposlosti v
jako težavnem položaju.

Vsi ti dogodki so težka šola za
delavstvo. Bridka je ta šola, ki pa
naj uči: organizacija in zopet orga-
nizacija tudi v teh težkih časih, da
bo delavstvo pripravljeno. Danes
težko branimo svoje socialne in
družabne pravice; toda pride čas,
ko dobi tudi delavstvo besedo.

Socialni demokrati proti razpustu nemškega državnega zbora.

Počakati je treba vsaj še na parlamentarne volitve v Franciji.

Nemški nacionalisti predvsem za-
htevajo razpust nemškega državnega
zbora, da bi pri volitvah delali
propagando za fašizem. Socialni de-
mokrati odklanjajo sicer odgovor-
nost za zasilne odredbe ter protesti-
rajo proti obremenjevanju delavstva
ter kršitvi kolektivnih pogodb. Na
vlado socialni demokrati ne more-
jo misliti, ker stranke, ki so v opo-
ziciji, ne čutijo prav nobene odgovor-
nosti, torej bi z njimi bilo nemogoče
napraviti kaj boljšega. Razpust par-
lamenta bi poostiril krizo, zbudil ne-
zaupanje v inozemstvu ter preprečil
nadaljnja mednarodna pogajanja.

Poslanski klub zahteva predvsem
znižanje cen sporedno z dosedanjim
znižanjem plač. Ako se to ne zgodi,
bo socialna demokracija o položaju
iznova sklepala.

Izredni odnosi so glede volitev
med Francijo in Nemčijo. Nemci upa-

jo, da bo v Franciji doživela reak-
cija spomladi pri volitvah poraz ter
da bodo socialisti in drugi levičarji
dosegli uspehe. Zato francoski na-
cionalisti žele volitve v Nemčiji, ker
pričakujejo uspeh nacionalistov. Če
se bodo vršile volitve v Nemčiji prej,
bodo francoski nacionalisti lahko po-
kazali na nemško politiko, čim dose-
žejo večje uspehe nacionalisti. Te-
daj bi iz sovraštva do Nemčije tudi
v Franciji bili sedanji nacionalisti si-
gurnejši glede volilnega uspeha.

Nemški socialni demokrati so
torej logično proti razpustu parla-
menta, ker bi razpust ustvaril dvom-
ljive politične razmere. Ali bo imelo
odlaganje razpusta parlamenta kak
uspeh ali ne, je pa odvisno zlasti od
tega, koliko bo delavstvo konsolida-
rano. S sklepom parlamentarnega
kluba soglašajo tudi strokovne orga-
nizacije.

Nova španska vlada.

Predsednik vlade Azana je se-
stavil novo vlado. V vladi so: Azana
(predsedstvo in vojna), Lerroux (zu-
nanje), Largo Caballero (delo), Fer-
nando de los Rios (prosveto), Prieto
(javna dela), Domingo (trgovino in in-
dustrijo), Albornoz (justico), Giral
(mornarico), Cesares Quirosa (notra-
nje), Garner (finance) in Barios (pro-
met).

Na Japonskem vladna in denarna kriza.

Prokletstvo vojne.

Japonci pravzaprav še pričeli ni-
so vojne s Kitajsko. Dobili so novo
vlado, za svojo valuto nimajo zlate-
ga kritja. Mnogo zlata so poslali v
Zedinjene države, sedaj so pa za-
prli borze. Direktorji borz so izjavili,
da ne bodo mogli preprečiti grozeče
inflacije. Japonska kriza je dosegla
skoro isti učinek v Kanadi.

Francija in nemške reparacije.

Pogajanja v Baslu. — Amerika in Anglija proti Franciji.

Proklamacija Hoovrovega mora-
torija je dala Nemčiji upanje, da bo
vprašanje reparacij enkrat za vselej
pokopano. Ali Lavalu je uspelo pre-
pričati Amerikance, da se postoje-
če ugovore ne more ukiniti brez pre-
judica za ostale pogodbe, posebno
pa ne brez težkih posledic na med-
narodne odnose, ki slone na mirov-
nih pogodbah.

Tako je morala Nemčija pristati
na to, da se mednarodna politična
akcija v njeno pomoč začne po for-
malnih predpisih Youngovega ugo-
vora. V pismu, v katerem je zahte-
vala, da se skliče posvetovalni od-
bor Banke za Mednarodna plačila,
pa je povdarila, da treba vsled kri-
ze, ki jo je prisilila k temu koraku,
proučiti vprašanje njene sposobnosti
plačanja v celoti, vzemajoč v obzir
tudi privatne dolgeve nemškega go-
spodarstva v inozemstvu. Franciji to
ni bilo po volji. Ali v strahu, da Nem-
čija proglasi moratorij, ni protestira-
la proti nemškim zahtevam, če tudi
ni nanje pristala in tako je prišlo do
sestanka posvetovalnega odbora v
Baslu začetkom tega tedna. Franco-
ska teza, da privatni dolgov Nem-
čije ne spadajo pred forum tega od-
bora, je imela le formalen uspeh. Ko-
mite upnikov, ki se bo sestel v Be-
linu v petek pod vodstvom Wigginsa,
bo pač proučil vprašanje kratkoroč-
nih kreditov posebej, ali pregovori
v Baslu bodo v mnogočem odvisni
od rezultata berlinskih pogajanj, in
nasprotno.

Francosko stališče je sledeče:
Politični dolgovi Nemčije morajo do-
biti prednost pred privatnimi. Angle-
ška in Amerika niso trebale poso-
jati Nemčiji brez potrebnih garancij
kratkoročne kredite, katere je le-ta
vporabljala za dolgoročne investici-
je. Če Nemčija sedaj ne more pla-
čati, naj se podaljša Hoovrov mora-
torij še za dve leti. Brezpogojni, ko-
mercializirani del reparacij mora
Nemčija plačati brezpogojno: o
zmanjšanju pogojnega dela more bi-
ti govora le v toliko, kolikor Ame-
rika pristane na zmanjšanje franco-
skih vojnih dolgov.

Kar se tiče kratkoročnih kreditov,
predlaga Francija, da se pristni tr-
govski kratkoročni krediti podaljša-
jo; krediti, katere bi nemške firme
pač rade odplačale ali vsled deviz-
nih težav Nemške narodne banke ne
morejo odplačati, naj bi se posebej
garantirali. Krediti pa, katere so
Nemci vporabili za investicije, ali pa
v to, da so Rusiji dali kredite do 24
mesecev, naj se povrnejo 29. febru-
arja 1932. Firme, ki bi tega ne mo-
gle storiti, naj kratkomalo gredo na
boben.

Jasno je, da se temu stališču upi-
rata Amerika in Anglija, pred vsem
pa Nemčija, ki trdi, da bi rešitev
problema kratkoročnih kreditov na
ta način povlekla v prepad ne le pri-
zadeta nemška podjetja, ampak tu-
di še zdrave banke; take katastrofe
nemško gospodarstvo ne bi moglo
prenesti. Zaupanje vlagateljev je že
danes močno podkopano in bi šlo po-
polnoma po vodi. Nastal bi kaos, ne-
miri in zlom, ki bi ne mogel ostati
brez posledic na gospodarske in po-
litične razmere v svetu. Nemčija po-
vdarja, da hoče odplačati vse privat-
ne dolgeve, ali da ji to ni mogoče,
če politični dolgovi obstoje v seda-
njem obsegu. Narod pa zahteva, da
se sploh vsa politična plačanja uki-
nejo.

Nasprotja so velika in nihče še ne ve, na kakšen način bo prišlo do sporazuma. Zaključki posvetovalnega odbora bodo predloženi politični konferenci narodov, ki se bo morda sestala v drugi polovici januarja.

Mogoče je, da se pogajanja zavlečejo; tedaj bodo morali privatni upniki Nemčije zaključiti provizoren sporazum in podaljšati kratkoročne kredite še za tri mesece.

Vladimirov.

Gospodarska kriza in nezaposlenost.

Skrajšanje delovnega časa edinosredstvo proti krizi in nezaposlenosti.

Težka kriza, ki je nastala zadnja leta v svetovnem gospodarstvu, v zadnjih mesecih ne obeta, da kmalu mine. Razni ukrepi le kažejo, da bomo to zimo in proti spomladi dosegli

rekordno število nezaposlenih.

Nalahno oživiljenje gospodarstva v poletnih mesecih je bilo sicer pripisovati sezoni, a je takoj nato kreditna kriza, ki se je razvila v svetovno krizo, uničila vse znake izboljšanja gospodarskega položaja v kali. Razveljavljanje angleške zlate valute, ki so ga izvedle tudi druge države, in pa angleška varnostna carinska politika je prineslo v mednarodni zamenjavi blaga nove težkoče. Tudi poostreitev politične situacije je v mnogih nacionalnih državah pripomogla temu, da se je poslabšal tudi domači trg zaradi kratkovidne in neodgovorne politike neobzirnega zniževanja mezd.

V takih razmerah je po cenitvi mednarodnega urada dela mogoče, da bo v tej zimi prizadetih po nezaposelnosti direktno ali indirektno okoli 70 milijonov ljudi. Toliko ljudi, najbrže pa še več, bo izročenih v veliki meri zaradi krive politike najhujši bedi. Menimo, da L. Joulhaux, voditelj francoske strokovne zveze, ne sodi preoptimistično, če je na seji upravnega odbora mednarodnega urada dela oktobra meseca rekel, da bo zaradi nesposobnosti kapitalističnih gospodarskih voditeljev to zimo 70 milijonov ljudi pahnenih v proletarsko bedo nezaposelnosti!

Seveda ni mogoče točno ugotoviti števila mednarodne nezaposelnosti; ugotovljeni statistični podatki pa jasno kažejo, da armada nezaposlenih narašča, ki pa se ne da utemeljevati samo z nazadovanjem konjunkturalne produkcije in prometa. Indeks svetovne produkcije, ki ga je ugotovil tozadevni nemški

urad na podlagi podatkov o produkciji Severne Amerike, Nemčije, Francije, Velike Britanije, Rusije, Japonske, Kanade, Švedske, Poljske in Avstrije, to je, za 77 odstotkov celotne produkcije sveta, kaže, če vzamemo leto 1928 s 100, da je znašala svetovna produkcija 108 v letu 1929 in 94 v letu 1930 ter 80,8 odstotkov jeseni leta 1931. Torej je produkcija padla za 10 do 12 odstotkov, še nižje kakor je bila 1925.

Kako je v primeri s temi podatki z nezaposlenostjo?

Industrijska rezervna armada je torej mnogo bolj narasla, kakor bi bila morala narasti z ozirom na padec produkcije. Uganka je hitro razrešena, če upoštevamo racionalizacijo in si ogledamo številke, ki po kažejo izpremembe

v produktivnosti človeške delovne sile.

Tudi v ta namen je težko dobiti potrebni številčni material. Moramo pač biti zadovoljni s številkami tipično visoko kapitalistične Nemčije, ki nam lahko služijo kot primer.

V napredovanju večje produkcije v različnih industrijah na osebo, če vzamemo za leto 1925 število 100, se nam pokaže v Nemčiji naslednji rezultat: V rudarstvu (premog) so producirali 1929 132,5 odstotkov, rjavi premog 139, kalij 137, železna veleindustrija povprečno 138, plavži 175, jeklarne 150, valjarne 125, strojna industrija okoli 120, električna industrija okoli 130, avtomobilska industrija skoro 200, cementna industrija 151, tekstilna in oblačilna industrija povprečno 125 do 130, zrcalna stekla 250, živilska in sorodna industrija (sladkor, margarina, cigarete) 135 do 150 odstotkov.

Po poizvedbah je bilo v industrijah za produkcijska sredstva leta 1925 več kot 2 in pol milijona delavcev zaposlenih, produkcija se je

dvignila do leta 1929 okoli 30 odstotkov; v industrijah za porabne predmete je pa bilo zaposlenih okoli 600.000 delavcev, in v teh obratih se je povečala produkcija za okroglo 24 odstotkov. Za celotno industrijo se torej lahko izračuna, da je produktivnost delovne sile porasla povprečno vsako leto za 5 odstotkov.

Tudi po ameriški statistiki je povprečno narasla produktivnost dela v Zedinjenih državah v letih 1920 do 1929 vsako leto za 5 odstotkov.

Ta raziskavanja kažejo, da povzroča racionalizacija, da

kljub dviganju produkcije število zaposlenih delavcev vedno pada.

Iz tega nastaja potreba, da pri presojanju današnje splošne nezaposlenosti razločujemo dve stvari: konjunkturalno nezaposlenost, katere je predvsem kriva nezadostna prodaja blaga, in se zaradi tega produkcija omejuje z nasilnimi pomočmi, to je, z odpuščanjem delavstva v množicah, ter strukturno nezaposlenost, ki dobiva vedno več pomena. Strukturna ali kakor pravijo Amerikanci »tehnološka« nezaposlenost delavcev obstoja v tem, da se ob enaki produkciji zaradi večje izrabe strojev polagoma izloča vedno več ljudi iz produkcijskega procesa. Jasno mora biti vsakomur, da se mora strukturna nezaposlenost pobijati načelno z drugimi pomočmi, kakor konjunkturalna nezaposlenost, ki je nastala zaradi krize. Da bo mogoče nezaposlene zopet uvrstiti v produkcijski proces, je predvsem potrebno velikopotezno poiskati priliko za delo z javnimi deli, da se najhujša kriza prebude. Toda tudi tedaj, če bi se posrečilo s pričetjem velikih javnih del doseči, da se začne gospodarsko kolo vrteti v redu, in celo, če bi se posrečilo uveljaviti produkcijsko udejstvovanje, kakršno je bilo pred izbruhom vojne, bi vendar še ne odpravili nedostatka, ker bi ope nezaposlene, ki so ostali na cesti zaradi napredka racionalizacije, ne mogli še uvrstiti v produkcijski proces. Najzanesljivejši pomoček za pobijanje te strukturne nezaposlenosti je skrajšanje delovnega časa, kar mora predvsem zahtevati delavski razred po vseh državah in mednarodno potom mednarodne strokovne internacionale. Strokovna internacionala je zahtevala zaenkrat 40-urni delovni teden, ki bi zaenkrat vsaj nekoliko zalegel. Sistematično skrajšanje delovnega časa postaja nujna potreba, ker tehnični in gospodarski razvoj zadnjih let po zmagi trenutne krize ne bo počival, ampak bo nadalje napredoval in s svojo strukturno preosnovo vsega gospodarstva ustvarjal vedno večjo nezaposlenost.

Naša prava Kolinska cikorijska.

V današnji krizi mora delavski razred napeti vse sile, da se zasnujejo zaenkrat velikopotezne akcije za prilike dela v omiljenje silne bede nezaposlenih in pa da se obenem sistematično skrajšuje delovni čas, da se čimvečji odstotek morda že več let nezaposlenih delavcev in nameščencev zopet uvrsti v produkcijski proces, to je, zaposli.

Obstrukcija v pariški zbornici.

Proti spremembi volilnega reda.

Francoska desničarska vlada je predložila parlamentu načrt za nov volilni zakon, po katerem naj bi bil izvoljen že oni poslanec, ki bi pri prvem glasovanju dobil 40% glasov, medtem ko je bila dosedaj za mandat potrebna absolutna večina glasov. To je naperjeno predvsem proti radikalni in socialistični stranki, ki gresta navadno ločeni v volilni boj, medtem ko se desničarske stranke navadno koalirajo. Proti takemu poslabšanju volilnega zakona namenjajo socialisti nastopiti z vsemi sredstvi, ki jim jih dovoljuje parlamentarni poslovnik, to se pravi, z najostrejšo obstrukcijo. Vnesli bodo večje število predlogov za odložitve kakor tudi 200 predlogov za dodatke in izpremembe. Vseh 107 socialističnih poslancev se bo javilo k besedi, ki bodo skušali svoje govore zavlačevati. Radikalna parlamentarna frakcija namerava zavzeti podobno stališče. Na ta način se bo debata o načrtu zavlekla najbrž na 15 zasedanj.

Bivši ministrski predsednik dr. Anton Korošec je s kraljevim odlokom upokojen.

Crêpe de Chine meter po Din 50⁰⁰—
dokler ne zmanjka zaloge v

Tekstilnem bazarju!

Boris Lavrenjev — Iv. Vuk:

Enoinštirideseti.

22

Ruski roman iz državljanske vojne v Srednji Aziji.

Nekoč je sedel poročnik na pragu koč in se grel na solncu. Pogledal je na Marjutkine prste, ki so vlekle s privajeno hitrostjo luskin z masnega karpa. Zgrbančil je čelo in stresaje z ramami rekel:

— Hm... kakšna neumnost, vrag vzami!

— O čem govoriš, dragi?

— Neumnost, rečem ti... celo življenje samo je popolna neumnost. Vojevanje, ustvarjanje idej! Neumnost! Slike, kakor na fotografski karti. Gardni poročnik? K hudiču gardnega poročnika. Živeti hočem.

Sedemindvajset let sem na svetu in sedaj šele vidim, da še pravzaprav sploh živim nisem. Mnogo denarja sem izdal, po svetu sem potoval — iskal sem nekakšen ideal. V srcu pa je vedno vsled praznote vrtala nezadovoljnost in silno nerazumljivo hrepenenje. No, zdi se mi, če bi mi takrat kdo povedal, da bom doživel svoje najbogatejše dni tukaj na tem pustem peščenjaku, sredi beda-stega morja, bi tega ne verjel.

— Kaj si rekel? Kakšne dni?

— Najbogatejše. Ne razumeš? Kako ti naj razložim? Torej takšne dni, ko ne čutiš v sebi, da stojiš svetu sovražno nasproti, ko se ne čutiš kot nekaj njegov del, ki je določen za samostojno borbo, nego ko se čisto ves — razširil je roke — spojiš s to svetovno maso. Sedaj čutim, da sem nerazdružljiv vzrok iz te mase. Njen dih je moj dih. Čuj, kako kipi: Šu...rf...šuf...rf...šuf. Ni to zagon valov; jaz sem, moja duša, moje telo!

Marjutka odloži nož.

— Učeno govoriš. Ne razumem vseh tvojih besed. Povedala bom priprosto: — Srečna sem sedaj.

— To je samo razložek v besedah, drugače pomeni isto. Zdi se mi sedaj... da bi bilo dobro, če bi tega bedastega, vročega peska ne zapustila, da bi ostala za vedno tukaj in se veselo in brezskrbno, kakor riba v vodi, igrala pod solničnimi žarki.

Marjutka je zamišljeno gledala v pesek, kakor da se je spomnila nečesa važnega. Prizadeto in ob enem nežno se je začela smejeti.

— Ne... kaj še! Tu ne bi rada ostala... Življenje tu je preveč gnilobi podobno. Nikogar ni, da bi mu pokazala svojo srečo. Samo gnile ribe vseokrog. Mora biti pač že konec marca. Tako hrepenim po živih ljudeh.

— Ali midva nisva živa?

— Živa sva pač; ker pa nama je ostalo plešnive moke samo še za en teden in ko naju skorbut (gniloba, dlesen) razje... kaj potem? Poleg tega, dragi, moraš tudi vpoštevati, da sedaj ni čas ležati na peči. Tam nekje se gotovo bijejo naši in se preliva kri. Vsaka roka je potrebna. Vendar ne smem tako mirno sedeti in udobno živeti. Nisem zato prisegla zastavi.

Poročnikove oči se zasvetijo vse začudene.

— Kaj? Hočeš mar zopet k vojakom?

— Kaj pa si mislil?

Poročnik je molčal za trenotek in sukal trsko, ki jo je odtrgal z vrat. Nato pa je rekel počasi in enakomerno:

— Kako čudna mačka si ti. Kaj sem ti že mislil reči, Marjutka?... Da. Vsa ta neumnost mi je zrasla preko glave. Koliko let morije in krvi? Saj vendar nisem kar iz plenice prišel k vojakom. Tudi jaz sem nekoč poznal človeško, dobro življenje. Do nemške vojne sem bil dijak; študiral sem filologijo. Živel sem za svoje drage, zveste knjige. Mnogo knjig sem imel. Tri stene moje sobe so bile do vrha pokrite s knjigami. Večkrat zvečer, ko je petrograjska megla za mojim oknom lovila z vlažno šapo ljudi in jih žvečila s svojo enakomernostjo, v sobi pa je gorela peč in svetila luč skozi modri senčnik, sem vzel knjigo. Vse del sem se na stol in občutil sem — kakor sedaj — popolno brezskrbnost. Duša je cvetela in slišalo se je šelestenje cvetlic. Veš tako, kakor šeleste pomladi mandlnova drevesa?

— Hm — je odgovorila Marjutka in prisluškovala.

— No, in nekega usodepolnega dne se vse to razbije, razleti in skotli v prepad... Kakor da se je zgodilo danes, vidim ta dan pred seboj. Sedel sem na verandi vaškega dvorca in čital.

Celo knjige se spominjam. Skratno je zahajalo solnce in je obdajalo vse s krvavim sijajem. Moj oče se je pripeljal iz mesta po železnici. Novine v rokah so mu drgetale, tako je bil razburjen... Izpregovoril je samo eno besedo. V tej besedi pa je ležala svinčena mrtva teža... »Vojna!« — Bila je strašna beseda, krvava, kakor zahod solnca. In oče je dodal: »Vadim, tvoj praded, tvoj ded in tvoj oče so se odzvali prvemu klicu domovine. Upam?...« Ni upal zaman. Zapustil sem knjige. Takrat sem jih zapustil, da, zares...

(Dalje prihodnjič.)

Hitler.

V Nemčiji pomeni to ime program, ki je sestavljen iz samih lahkoumljivih šlagerjev, ki ga tudi politično nešolani človek z lahkoto razume.

Prva točka tega programa je Francija, ki je kriva vseh nesreč. Treba jo je torej premagati, ukiniti versajsko in senžermensko mirovno pogodbo in z njo plačevanje reparacij, izgnati iz Nemčije vse Žide, pridobiti nazaj izgubljene kolonije, odpraviti obresti na ta način, da bo prevzela država hranilne vloge, katere bo posojala brezobrestno, ker tudi hranilec ne bo plačevala obresti. Program privoščiti tudi delavcem udeležbo na dobičku, zato pa povdarja nedotakljivost zasebne lastnine in predvideva ustvaritev zdravega srednjega stanu.

Program, kakor je videti, je sestavljen iz vseh mogočih parol in programov, četudi si med seboj še tako nasprotujejo. Nekaj je fašističnega, nekaj pa specijelno dunajskega — program Židov — kar kaže, da ljubi Hitler še ni pozabil na one srečne čase, ko si je šegavi Dunajčan predstavljaval višek političnega udejstvovanja, če je — recimo v dobrem razpoloženju — pripovedoval »vice« o zakonskih dogodivščinah židovskega Morica in njegove ljubljene Sare.

Posebnost Hitlerjevega programa je pa v glavnem ta, da je sila lahko in hitro izvedljiv. Nabunkati je treba nekaj socijaldemokratskih Reichsbannerjev, ki bi slučajno zašli med gručo vnetih Hakenkreuzlerjev. Srednjemu stanu je treba dopovedati, da Hitler mora zmagati, sicer da bo zmagal boljševizem, ki bo posekal glave vsem, ki imajo le malo prevelik trebušček.

Ustavitev plačevanja reparacij slednjič tudi ni tako težka stvar. Zagotoviti si je treba le nevtralnost Anglije in Vatikana, kamor se odpošljejo posebni odposlanci. Italija, Madžarska in sploh vse premagane države so pa itak na nemški strani.

Ali ni torej zločin plačevati Franciji reparacije ali se z njo celo sporazumevati? Baš te dni je vzkliknil nek ugleden Hitlerjev poslanec: »Sporazum s Francijo je blaznost, z njo je mogoča le vojna.«

No in vojna s Francijo je v takih okoliščinah in po teh predpripravih vendar tako lahka stvar. Sicer je res, da bo stalo nasproti Hitlerjevimi pištolam stotine francoskih tankov in nasproti nemškim ribiškimi čolnom hipermoderne oklopnice s 70 cm debelo jekleno zaščito in osemdesetimi topovi na vsaki. In Eckenerjev Zeppelin bo imel opravka s tisoči francoskih bombarderjev. Nemški 10 cm topovi se bodo pomerili s francoskimi havbicami in slednjič bo tudi rentna marka pokazala francoskemu franku, kdo ima hlače in kdo krilo.

Najprej je treba seveda premagati notranjega sovražnika, socijaliste, ki bi utegnili v vojni s Francijo pomagati Francozom. Saj je znano, da se zavzemajo za sporazum in so prav oni krivi, da je Nemčija podpisala sramotni mir. Kappov puč, ko je nemška socijalna demokracija v dobrem tednu z generalno stavko, odločno, temeljito in disciplinirano kakor svet še ni videl, strla oholega generala, je k sreči pozabljen. Socijalna demokracija je sedaj od Hitlerjevega grmečega ognja zabavljiv, psolvk in žaljivk vendar tako omamljena, da se sploh ne bo branila, ko ji bodo rezali jermena s tesla.

Pa pustimo šale na stran, čeravno je vse skupaj, kar uganja Hitler in čemer na žalost pritrujejo velike mase nemške inteligence in polinteligence, podobno aprilski šali lahkoživega Dunajčana. Če človek mirno motri vse te tirade, se mu vsiljuje nehoti vprašanje: Koliko časa bo še nemški socijalni demokratski slon prostodušno prenašal ščegetanje Hitlerjevih pritlikavcev in Brüningovo »zgodovinsko« cincanje, ki je močno podobno vladanju Kerenjskega. Te nebeške potrpežljivosti bo slednjič tudi enkrat konec in tedaj bo od Adolfa Hitlerja ostalo kvečjemu nekaj — mastnih madežev. Obrov.

Veliki strokovni sestanek ljubljanskega delavstva.

Strokovna komisija za Slovenijo sklicuje za nedeljo, 20. t. m. ob 9. uri zjutraj velik strokovni sestanek vsega delavstva. Govorila bosta ss. Čobal in Likar. Dnevni red sestanka bo protest proti zniževanju mezd. Organizacija kapitalistov je organizirala veliko ustavitev obratov; kapitalizem je naskočil delavstvo. Me z d e h o č e z n i ž a t i. Delavstvo je proti znižanju že itak nizkih mezd!

Stanovanja so še vedno zelo draga. Špekulacija s stanovanji se vrši na račun revnih slojev. Z a h t e v a m o z n i ž a n j e n a j e m n i n !

Zato, sotrpini, vsi na strokovni sestanek. Naj ve sleherni, da smo vstali v odločno obrambo svojih pravic!

Doma in po svetu.

Ustanovitev nove stranke. Po uradnem poročilu je klub narodnih poslancev te dni sprejel začasni program in statut nove stranke, ki se bo imenovala Jugoslovanska radikalna seljaška demokracija. Kakor že ime stranke kaže, so se sprejeli v njen program elementi prejšnje radikalne, seljaške in demokratske stranke. Glasom programa, ki je bil objavljen v »Jutru«, ima stranka namen boriti se med drugim tudi za tajno volilno pravico in za čistost volitev. Zahteva tudi, naj bi bila vlada odgovorna enotnemu narodnemu predstavništvu. S tem zahteva celo več kakor pa daje sedanja ustava. V socijalnem oziru bo — glasom programa — skušala omiliti razredno borbo, s tem implicite priznava, da je razredna borba dejstvo, s katerim mora vsaka realna politika računati. Ustanovitelji Jugoslovanske radikalne seljaške demokratske stranke bodo sedaj predložili svoj program in statut ministrstvu notranjih del v predkoncesijo in bodo potem začeli organizirati stranko po državi. Nova stranka bo torej ustanovljena na podlagi društvenega zakona iz privatne inicijative in kot privatna politična stranka ne vživa posebne zakonske zaščite, ki velja za državne institucije.

Jugoslovanski kralj Aleksander je odpotoval z rodbino v Pariz, kakor naknadno poročajo.

Kandidati za jugoslovanski senat v dravski banovini. Ljubljanski župan dr. D. Puc je sklical volilni sestanek, na katerem so se domenili za te-le kandidate za senat: odvetnik dr. Vladimir Ravnihar, dr. Miroslav Ploj, Janko Rajer in odvetnik dr. Franc Novak. — Namestniki so: celjski župan dr. Alojzij Goričar, Jakob Zadravec, Ivan Sanein in Ciril Pirc. — Volitve bodo 3. januarja 1932. Volijo te može župani, poslanci in banovinski svetniki. Druge kandidatne liste najbrže ne bo. Razen teh štirih kandidatov sme imenovati kralj največ štiri senatorje za dravsko banovino.

Proti premoderni socijalni politiki. Poslanec dr. Miroslav Stojadinović je te dni imel govor v novoustanovljenemu poslanskemu klubu, pri čemur je ostro nastopil proti preveč moderni socijalni politiki. Ta nastop g. poslanca bo delovnemu ljudstvu ostal še dolgo v spominu. Gospodu dr. Stojadinoviću je seveda socijalna politika nepotrebna.

Stomilijonsko posojilo Jugoslaviji. Med jugoslovansko in francosko vlado je bila podpisana pogodba, po kateri dobi Jugoslavija v Franciji 100 milijonov frankov posojila, za kar zastavi dohodke tobačnega monopola. Podpredsednik Narodne banke se poda te dni v Pariz na dogovor o nadaljnjem kratkoročnem posojilu.

Letošnje knjige Cankarjeve družbe so že vse pošle. Naročnikom, ki se še sedaj vedno oglašajo, ni mogoče več postreči. Naj bo to vsem v opomin in v pouk, da je v korist Cankarjevi družbi in posameznemu članu Cankarjeve družbe, če takoj vsak za prihodnje leto plača članarino 20 dinarjev. Tako se bo lahko pravočasno določilo, koliko knjig se naj tiska, da ne zmanjkajo. Da so knjige Cankarjeve družbe lepe in pisane v delavskem duhu, ni treba, vsaj tako mislimo, več povdarjati. To je sedaj gotovo že vsak spoznal in se prepričal. Samozavest in sodelovanje pa bi vsak dokazal najlepše s tem, če bi pokazal svojo voljo in ljubezen do Can-

karjeve družbe s tem, da takoj nakaže članarino 20 dinarjev za prihodnje leto. Enkrat treba dati teh 20 dinarjev, zato je za Cankarjevo družbo koristnejše, če se da sedaj takoj. Ker, dvakrat da, kdor hitro da, — ta pregovor ima za razvoj in uspeh Cankarjeve družbe še poseben pomen. Zato Vas vse vabimo, plačajte članarino za Cankarjevo družbo za prihodnje leto sedaj, še ta mesec. In s tem boste Cankarjevo družbo zelo podprli. Ali bo ta naš poziv našel odziv v Vaših srcih, člani Cankarjeve družbe, člani razrednih strokovnih organizacij, člani delavske kulturne zveze »Svobode«, člani Konzumnega društva za Slovenijo in čitatelji »Delavske Politike«? — Odbor Cankarjeve družbe.

Celjska avtobusna katastrofa. — Prejeli smo iz delavskih vrst: Čudimo se raznim komisijam, ki pregledujejo mesto nesreče v Medlogu in ugibajo, kaj bi utegnilo biti vzrok nesreči, pa se ne morejo zediniti. Državna cesta vodi tod že več sto let, državna železnica pa šele komaj petdeset let. Slične nesreče v manjšem obsegu so se pripetile že večkrat. Merodajni faktorji so bili torej že davno opozorjeni na to, da bi bilo treba prehod zavarovati. Niso pa ničesar ukrenili. Sedaj se vsi sklicujejo na usodno meglo, ki je ob času nesreče pokrivala vso dolino. To je pač čisto jalov izgovor. Ker če bi to držalo, bi milijonsko mesto London že davno izumrlo. Znano je, da vlada v Londonu megla, da bi jo lahko človek rezal in zavijal v pakete. Potemtakem bi se londonski prebivalci morali že davno vsi pobiti, kar bi jih slučajno ne povzročila železnica, cestna železnica in avtobusi. Zaenkrat ne zahtevamo od merodajnih faktorjev, da začno boj proti megli, pač pa, da odločno nastopijo proti železniški upravi in zahtevajo od nje, da napravi v Medlogu pri prehodu čez progo — zapornice. F. J.

Opozorilo cenjenim naročnikom. Vsled božičnih praznikov bo izšla št. 102 in 103 našega lista v skupni izdaji in sicer namesto v torek, v sredo dne 23. t. m. Vljudno opozarjamo na to vse cenj. naročnike in čitatelje, s prošnjo, da vzamejo to na znanje, da ne bo nepotrebnih reklamacij.

Ogrožena lepota uide nevarnosti škodljivih učinkov solca, vetra, vlage in starosti samo z dnevno nego medicinsko učinkovitih obrambnih sredstev, kot so: Fellerjeva Elsa-pomada za zaščito lica in kože ter Fellerjeva Elsa-pomada za rast las. Skozi 35 let preizkušene. Za v naprej poslanih 40 Din se dobi 2 lončka brez daljnjih stroškov v Elsafluid-tovarni Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elzatr 383, Savska banovina.

Dijaški pretep zaradi Cankova. Liberalni profesor Cankov je bil ministrski predsednik v Bolgariji. Prišel je zopet na vseučilišče, a je moral predavati ob varstvu policije. Kljub temu so priredili agrarski in komunistični študentje velike izgrede. Hočejo mu preprečiti predavanja, ker je leta 1923. izdal odredbe proti agrarcem in komunistom. V pretepu je bilo ranjenih okoli 30 študentov; med njimi trije težko.

Prepovedano zborovanje brezposelnih v Budimpešti. Delavske strokovne organizacije v Budimpešti so sklicale za četrtek, dne 17. t. m. protestno zborovanje brezposelnih, katero pa je oblast prepovedala. Ker se je kljub temu zbralo večje število brezposelnih na kraju, kjer bi se naj bil shod vršil, je policija udeležence s silo razgnala.

Higijena

Po telesnem delu: ma-
saža. Pri bolezni v hiši:
za inhaliranje. Proti po-
kvari zob: Diana raz-
redčena v vodi. Diana
mora imeti pri hiši
vsak kulturni človek.
Toda v resnici pravo

Diana

francosko žganje

Cena: Majhne steklenice Din 10.—, srednje steklenice Din 26.—, velike steklenice Din 52.—. Dobiva se povsod.

Spremembe v Kini.

Čangkajšek odstopil. Kanton zopet aktiven. Dijaški izgrede v Nankingu.

Čangkajšek je kot predsednik republike odstopil, odbrži pa še nadalje vojno poveljstvo. Njegovo mesto je zavzel predsednik zakonodajnega sveta, Lingsen. Tudi minister za zunanje posle, dr. Wellington-Koo je odstopil. V novo vlado je vstopil tudi dosedanj zunanji minister v Kantonu, dr. Eugen Šen, kar pomeni, da je levičarsko orijentirana južno-kitajska republika zopet odločilno posegla v usodo celokupne Kine. To je znak, da se hoče Kitajska zopet približati Sovjetski Uniji, s katero je svoj čas Čangkajšek prekinil vse zveze. Veliko število kitajskih dijakov, ki so se pripeljali v ta namen tudi iz Pekinga, je vprizorilo v Nankingu hude izgrede: naskočili so palačo zunanjega ministra in razbili vso opravo. Nato so šli pred sedež vladne stranke, kjer so razbili vsa okna. Policijo, ki jih je prišla razganjati, so razorožili. Po drugih vesteh je pri teh izgredih bilo 30 dijakov ubitih. Dijaki so objavili svoje zahteve: prekinitev vseh diplomatskih zvez z Japonsko; takojšnjo vpostavo normalnih razmer s Sovjetsko Unijo; takojšnjo reorganizacijo armade za boj z Japonsko; odstavitev zunanjega ministra in najostrejši bojkot Japonske. — Vzhod se drami.

Reakcionarno študentovsko pravo namerava uvesti avstrijska vlada na svojih univerzah. Novi načrt tega prava predvideva študentovske organizacije po nacionalni pripadnosti, za katero odločuje plemensko poreklo in materinščina. To je koncesija nacionalnemu dijaštvu, ki hoče izločiti iz skupnega organizacijskega življenja vse inorodce, predvsem židovske in socijalistične študente. Proti temu načrtu, ki ga bo prihodnje dni vlada predložila parlamentu, so nastopili vsi napredni časopisi in korporacije.

Za kaj imajo denar v Avstriji. Avstrija je uboga, majhna država, ki ne bo vodila vojne. Zakaj torej rabi 49 generalov, 169 oberstov, 1 generalnega vojnega inspektorja, 1 generalnega inspektorja pionirskih čet, 1 vojnega urejevalca, 1 generalnega konjeniškega inspektorja s 1200 jahalnimi konji, 40 vojnih psov, 2100 vojnih golobov, 4361 častnikov in vojaških uradnikov ter 18.300 vojakov, tako da pride na vsake 4 ali 5 vojakov en častnik ali namestnik. Vojna stane na leto 80 milijonov šilingov (640 milijonov Din) brez drugih stroškov. K temu pa še pride zvezna policija in žandarmerija. Vse to ve-lja 175 milijonov šilingov (1400 milijonov Din).

Gajdo, znanega češkega fašista, je volilno sodišče obsodilo na izgubo

PRAVA METODA.

uspešnega negovanja lepote počiva na uporabi takšnih pripomočkov, kateri se izdelujejo iz sestavin, ki medicinsko učinkujejo, kot so to: Fellerjeva Elsa-pomada za zaščito kože in Elsa-pomada za rast las (2 lončka brez daljnjih stroškov 40 Din), Elsa-mila lepote in zdravja (5 kosov franko 52 Din) pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elzatr 383, Savska banovina.

Če si z naročnino v zastanku, jo poravnaj takoj! Pomisli, da se morajo delavski listi vzdrževati izključno z lastnimi sredstvi. ---

poslanskega mandata, ker je bil od rednega sodišča obsojen na dva meseca zapor.

Nezaposleni v Franciji. V francoski zbornici je povedal minister dela Landry, da je v Franciji okoli 300.000 delavcev nezaposlenih, samo deloma zaposlenih pa okoli 2 in pol milijona. To število je veliko, če se pomisli, da je industrijskih delavcev okoli 6 milijonov. Položaj je slab in se vsak teden slabša. Po najnovejši odredbi dobivajo nezaposleni podpora 180 dni. Minister se tolaži, da je še večja nezaposlenost v Nemčiji, Angliji in v Zedinjenih državah.

Demonstracije brezposelnih v Londonu. V Westminsteru je velik spreved brezposelnih povzročil nemire; zbrali so se v vseh londonskih okrajih, da pošljejo v mestni svet deputacijo. Proti njim je nastopila policija na konjih. Demonstranti so nosili rdeče zastave s sovjetskimi emblemami. Godba v sprevedu je zaigrala internacionalo.

Predsednik kitajske republike Čangkajšek je bil prisiljen k odstopu. Proti predsedniku so se uprli študenti. Zahtevali so avdijenco pri njemu, ki pa ni bila dovoljena. Ob ogromni demonstraciji so v Nankingu udri v predsedniško palačo in jo razdeljali. V boju s policijo so zahtevali tudi odstop zunanega ministra.

Francoske čete prekoračile kitajsko mejo. Kakor poročajo iz Kantona, so francoske čete prekoračile kitajsko mejo med francosko Indokino in Kitajem na več krajih z izgovorom, da zasledujejo kitajske roparje.

Tudi Japonska je opustila zlato valuto. Nova japonska vlada je izdala ostre odredbe v deviznem prometu. Vsako izvažanje zlata je podvrženo strogim kaznim. Mednarodni finančni krogi računajo z inflacijo v Japonski in z velikim gospodarskim kaosom.

Enostaven račun

znanstvenega strokovnjaka ameriške velebanke.

(I. G. B.) Norman E. Towson, znanstveni strokovnjak banke Washington Loan and Trust Company, je sestavil z ozirom na vprašanje delovnega časa naslednji račun:

»V ameriški industriji je v normalnih časih zaposlenih 48 milijonov delavcev. Število nezaposlenih cenimo sedaj lahko na 6 milijonov, tako da ostane zaposlenih še 42 milijonov. Vzemimo, da je teh 42 milijonov zaposlenih v šestih dneh po osem ur, torej 2016 milijonov ur na teden. Če bi pa bili zaposleni po osem ur samo pet dni, bi delali le 1680 milijonov ur na teden. V slučaju, če bi torej delali le pet dni, bi se potrebovalo za isto delo 50.4 milijone delavcev, to je, znatno več kakor v onem času, ko o nezaposlenosti še ni bilo mogoče govoriti. S tem bi bilo ustrezno obenem naraščanju prebivalstva in napredujoči tehniki.«

Ta račun se skoro popolnoma ujema s cenitvami, ki jih je sestavila zveza ameriških strokovnih organizacij, ki pravi, da bi ob zaposlitvi vseh delavcev in vpoštevajoč vse potrebne ukrepe, ki se tičejo notranjega konsuma, kakor tudi eksporta, zadostovalo 35 ur dela na teden za vsakega delavca.

N. E. Towson komentira svoje številke takole:

Pravi cilj človeškega stremjenja je gospodarska neodvisnost. Namen neodvisnosti je, da se pridobi prosti čas. Ta s tehniko in racionalizacijo doseženi prosti čas naj prihaja vsem v prid in ne le nekaterim bogatim in prostovoljnimi nedolovnim parasi, ki žive od dobička, dočim armada neprostovoljno nezaposlenih pada v breme dobrodelnosti!

Maribor.

Koncert rudarskih otrok iz Trbovelj ki se je vršil v nedeljo, dne 12. decembra v dvorani »Union«, je, kakor je bilo tudi pričakovati, nadvse lepo uspel. Pri nobeni prireditvi, kar jih pomnimo, še nismo videli, da bi se toliko ljudi od ginjenosti otiralo solzne oči, kakor ob tej priliki. Mogočnemu vtisu, ki ga je napravila skupina nedolžnih otrok iz doline trpljenja, ni mogel nihče odoleti. Dečki in deklice najnežnejših let so pokazali toliko samozatajevanja in discipline, kakor jo čestokrat pogrešamo pri odraslih pevskih zborih. Iznenadilo pa nas je dejstvo, da so otroci zmogli nuditi s svojim petjem tudi umetniški užitek. Da, kakor rečeno, marsikak odrasli pevski zbor, iz zrelih moči, se lahko skriva pred temi otroci, ki so pokazali toliko rutiniranosti in preciznosti v svojih izvajanjih. Vse to je plod neutrudnega dela in velike požrtvovalnosti mladege pevovodje, učitelja Avgusta Suligoja, ki je v svojo nalogo položil toliko ljubezni in srca. Da ga otroci zato tudi ljubijo in vise na njem, se čutilo na živem kontaktu, ki se je opazal med zborom in njegovim voditeljem. Peli so skladbe Emila Adamiča, ki je bil osebno navzoč med občinstvom, a so ga otroci spoznali in živahno aklamirali. Razen teh skladb so bile na sporedu še skladbe Premrla, Grbeca, Bega, Kogojca, Malata, Aljaža in Marolta; vsega skupaj je bilo 16 pesmi. Pred vsako pesmijo je drug otrok prav korajžno nastopil in deklamiral besedilo pesmi, ki se je nato zapela. Najbolj v srecje je segala »Pesem rudarskih otrok«, pa tudi več drugih so morali na splošno željo občinstva ponoviti, kakor na primer pesem »Izpraševalnica«, s katero so obračunali s »požrešno gospodo«, in pa hudomušno nagaivko »Kdo na svetu najlepše živi«, v kateri niso prizanesli niti skladatelju Adamiču in svojemu zborovodji. Skratka, koncert je bil v vsakem oziru za Maribor dožudek. Občinstvo se je tokrat zavedalo svoje dolžnosti in je veliko dvorano napolnilo. Ljubki in požrtvovalni malčki so bili na stroške mestne občine pogosteni. Simpatičen otroški zbor, edini v Jugoslaviji, bi želeli še slišati. To naj bo priznanje mlademu možu, ki se žrtvuje naši delavski mladini in jo izoblikuje v polnovredne člane družbe. Čast komur čast!

Vsled prekinitve električnega toka so tudi nekateri delavci občutno oškodovani. Elektrarna Fala je minuli torek od 6. do pol 12. ure dopoldne prekinila električni tok, vsled česar so stali številni obrati, ki dobivajo električni tok iz falske elektrarne. Delavstvo, zaposleno v teh tovarnah, so skoro povsod poslali domov. Sedaj pa se bo začel prepri radi plačila. Skoro gotovo se bo marsikak tovarnar branil v akordu zaposlenim delavcem plačati zaslužek. Prizadeti bodo delavci-družinski očetje, ki že itak komaj preživljajo svoje družine. Kakor pojasnjuje Falska elektrarna, je nastala ta motnja v centralnem obratu na Fali baje vsled tega, ker je Drava naplavila ogromno množino ledu, ki je zamašil turbinske celice, tako da ni imela voda do turbin nikakega dotoka več. Šele, ko je bil po naporu delu led odstranjen, je mogel okoli opoldne zopet delovati celoten obrat. Za odstranitev nakopičenega ledu so torej rabili več ur. Morda pa ima Fala za take slučaje premalo delavcev, kajti nedavno tega je elektrarna Fala odslovila mnogo svojih uslužbencev. Ne moremo razumeti, zakaj bi moralo tudi to podjetje reducirati svoj obrat, ko se električni tok v zadnjih letih ni prav nič pocenil. Zlasti drago pa plačujejo konzumenti električni tok v Mariboru. Tudi v petek, dne 18. t. m., je bil za nekaj ur električni tok zopet prekinjen.

Inkasni oddelek Trgovskega gremija v Mariboru razglašal, da vodi črno knjigo vseh tistih dolžnikov, ki jemljejo pri raznih trgovcih blago na kredit. Dolžnike, ki principijelno ne plačujejo, bo trgovski gremij, imenoma javno razglasil v časopisih. Morda bodo grosisti enako razglasili tudi imena onih trgovcev, ki principijelno ne poravnajo sproti svojih faktur.

Solske počitnice začnejo na vseh šolah dne 24. t. m. in trajajo do 10. januarja 1932.

Vsled poneverbe sta bila v sredo, dne 16. t. m. pred mariborskim malim senatom obsojena Rudolf in Marija Šauberger, in sicer Šauberger na 1 leto strogega zapor, na triletno izgubo državljskih pravic ter 600 Din denarne kazni. Njegova žena Marija pa na 2 meseca strogega zapor, pogojno na tri leta. Obsojeni Šauberger je kot poslovodja Konzumnega društva za Slovenijo na Muti oškodoval zadrugo za okrog 23.000 Din. Primanjkljaj je skušal kriti s ponarejenimi menicami, pri čemur mu

je pomagala tudi njegova žena, ki je nepravilnim potom izvalila podpis menice od nekega poroka. Šauberger se je zagovarjal, da je primanjkljaj zakrivila centrala zadruga v Ljubljani in pa, ker je vsled velike konkurence moral prodajati blago ceneje. Sodisce pa ni verjelo obtoženčevemu zagovoru ter ga obsodilo.

Nakazila za drva dobe mestni ubožci od 15. t. m. dalje v socialno-političnem uradu mestnega načelstva proti predložitvi tozadevne izkaznice.

BOŽIČNA RAZSTAVA »DETO-LJUBA«. Zaradi letošnjih težkih socialnih razmer odpadla običajna božičnica, pač pa bo prirejena razstava »Montesorijev učil«, ki so namenjena kot sredstva za samouk malih otrok. Razstava bo odprta v nedeljo, dne 20. decembra t. l. od 10. do pol 12. ure v Delavskem domu, Frankopanova 1. Vstopnine ni.

Simfonični koncert orkestralnega združenja Slovaške filharmonije se vrši dne 19. decembra 1931 ob 20. uri v dvorani »Union«. Dirigent: Zdenko Folprecht, kapelnik Slov. narodnega gledališča. Spored: 1. Nagovor. 2. Dr. Jan Levoslav Bella: »Usoda in ideal«, simfonična pesem za veliki orkester. 3. Dr. Eman Maršik: »Scherzo capriccioso«, za veliki orkester. 4. Bedřich Smetana: »Vltava«, simfonična pesem za veliki orkester. 5. Dr. Anton Dvořák: »Z novega sveta«, simfonija e-moll za vel. orkester. Orkester Slovaške filharmonije šteje 65 članov.

Mariborsko gledališče. V petek, 18. t. m., zaprto; v soboto, 19. t. m., ob 20. uri »Ženitev«. Abon. A.

Steklenice in posode je treba dati žigosati pri meroizkusnem uradu. Steklenice in posode za razpečevanje vina, piva in drugih alkoholnih pijač v gostilnah, pivnicah, kavarnah in drugih javnih prostorih, morajo biti opremljene z označbo prostornine in se morajo pregledati in žigosati. Pregledati in žigosati se morajo tudi posode za razpečevanje mleka in mlečnih proizvodov, kakor tudi zaprte steklenice ali druge posode, v katerih se prodaja mleko. Zaprtih steklenic, v katerih se prodaja vino, pivo ali druge alkoholne pijače, ni treba pregledati in žigosati. — Prestopki se strogo kaznujejo.

Vlom. Minulo sredo so neznani storilci vlomili v pisarniške lokale tvrdke »Kokra«, kjer so odnesli okrog Din 3000.— gotovine. Ker je mirzlo, so delali z rokavicami.

Tržni red. Mestni občinski svet mariborski je na svoji seji dne 19. novembra t. l. sklenil: 1. Prekupovalni čas za branjeve in prekupovalce se določi za cel teden od 11. ure, t. j. da se pred tem časom ne sme kupovati za preprodajo. 2. Za prodajalce na Vojašniškem trgu je dovoljeno trgovanje z mesom v poletnem času za nadrobno prodajo od 6. do 15. ure, za prodajo na debelo pa šele od 11. do 15. ure. V zimskem času je dovoljena nadrobna prodaja od 7. do 16. ure, prodaja na debelo pa šele od 12. do 16. ure. Poletni čas se šteje od 1. aprila do 30. septembra, zimski čas pa od 1. oktobra do 31. marca vsakega leta. Trg na Vojašniškem trgu je namenjen predvsem malemu konzumentu. Upošteva se lokalne razmere, se pa dovoli mariborskim gostilničarjem, da smejo svojo potrebo tudi v času nadrobne prodaje kupovati. Kot maksimum nakupne teže se določi v nadrobni prodaji 20 kg mesa s kostmi vred in 1 zavitek slanine. Nakup preko te teže in vrste blaga je smatrat kot kupčijo na debelo. Krošnjariji s svojim mesom je po določbi čl. 47 »Pravilnika za ogled klav, živali in mesa« prepovedano. Kršitve tega razglašajo se bodo kaznovali po obstoječih predpisih.

Posnemajte! Za tiskovni sklad je daroval Leopold Ortan Din 20.—. Iskrena hvala.

Velika izbira električnih svetilk in likalnikov pri MESTNEM ELEKTRIČNEM PODJETJU, Maribor, Franciškanska ulica 8.

Mila Favai, Glavni trg 11 (preje Badl) se priporoča z veliko zalogo dežnikov, galanterije, aktovk, nahrbtnikov, kovčegov, glasbenih instrumentov. Najnižje cene!

Delavci in nameščenci jedo samo v Javni kuhinji na Slomškovem trgu št. 6.

SREČKE SO DOSPELE! Štajerska hranilnica na Slomškovem trgu 6 opozarja sodruge na to.

Polnilna peresa dobite že za 18 dinarjev v papirnici Ljudske tiskarne. Oglejte si jih!

Pobrežje pri Mariboru

Smrtna kosa. V sredo, dne 16. decembra 1931, je preminul v mariborski splošni bolnici bivši pobreški župan s. Blaž Železnik, upokojeni železničar. Kmalu po prevratu si je pobreško socialistično delavstvo izvolilo pokojnega s. Železnika za župana, ki je dolgo vrsto let načeloval pobreški občini, in sicer vse dotlej, dokler ni izšla zakonska prepoved, da županski funkciji ne smejo opravljati aktivni državni uradniki. Umrlemu so dr. Železniku, ki je bil vse splošno priljubljen in čislán, bo pobreško delavstvo ohranilo trajen spomin. Težko prizadetim preostalim našim iskreno sožalje!

Trbovlje.

Naša predavanja. Trboveljska dolina je dobila po vojni popolnoma drugo lice. Ne samo, da se je preduragačila po zunanji obliki, preduragačila se je tudi duhovno. Priznati moramo, da so razna kulturna društva svojčas z veliko vneto sodelovala pri kulturnem napredku, bodisi v obliki predavanj, izobraževalnih tečajev itd. Kakor smo se z velikim zanimanjem udeleževali poprej raznih predavanj, tako se tudi sedaj čudimo, zakaj so vsa ta društva utihnila s svojimi predavanji. Seveda, če je vse to kulturno delovanje v Trbovljah zasledovalo posebne politične cilje, ki so pa ostali nedoseženi, potem je za nas popolnoma razumljivo, zakaj so vsa ta kulturna društva utihnila. Glavno kulturno delo, ki se vrši danes v Trbovljah, finansira in prireja Delavska zbornica potom svojega pododseka. Ta je danes edini, ki prireja javna predavanja. Pod okriljem tega pododseka Delavske zbornice so se vršila že v tej sezoni številna predavanja, ki so bila zelo dobro obiskana. Najbolj nam je pa ostalo predavanje s. Teply-ja v globokem spominu. Vršilo se je dne 9. t. m. Bilo je res predavanje, katero je pokazalo pravo pot v delavsko kulturo. Na omenjenem predavanju smo zasledovali razvoj kulture od pračloveka do starega veka, do srednjega veka in do današnje dobe, v kateri prevladuje obeležje modernega industrijskega sužnja. Takšna predavanja v naših industrijskih krajih so nam vedno dobrodošla.

Senovo.

Občinska seja. Na seji, ki se je vršila dne 8. decembra t. l. se je med drugimi važnimi sklepi tudi sklenilo, da občina votira vsoto Din 5000.— za nameravano prireditve božičnice na osn. šoli za siromašno dečo v svrhu nabave obleke in obutve. Idealna gesta občinske uprave je to, ki se še pod nobeno upravo ni prakticirala, recimo pod županom Škobernetom, ki je sicer »mnogo storil« za občano, da ga bodo tudi poznejše generacije ohranile v trajnem spominu. Bilo je to nekoč, ko se je celih 80.000 Din izkazalo kot priloga za popraviljanje občinskih cest, občani so pa blato mešali do kolen. Napredek občine je sedaj viden, če že ne drugje, vsaj na cestah, ko se jih je za bagatelno ceno lepo uredilo. Odborniki bivše »SSJ« so bili pred leti denuncirani od župana Škoberneteta, češ, da so državi nevarni elementi, to pa radi tega, ker se s takšno gospodarsko politiko od strani tedanjega mogotca niso strinjali. Radovedni smo, če se nam je ta pečat na merodajnih mestih že izbrisal?...

Sodna razprava na licu mesta. Dne 19. in 20. nov. t. l. se je vršila na Senovem na licu mesta sodna obravnava po okr. sodišču iz Celja in sodnijskih cenilcih, ki so raziskavali Škobernetove eksperimente ter znižali fiktivno vrednost mizarskih del pri zgradbi šole za ca. 120.000 Din. Pravda teče, kakor je našim čitateljem znano, že preko 1 in pol leta, in bomo končni rezultat javnosti sporočili.

»In vino veritas«. Naši »prijatelji« so na dan igre sklicali v rudniški restavraciji »prijateljski sestanek« na čast sv. Barbari. Pri tej priliki se je nek gospod izrazil, da naš režiser maže, zato da ima uspel. Konstatiramo, da smo za resnično demokracijo in še nismo nikdar in nikjer »mazali«, niti ljudi strajali, da bodo ob krah itd. Tudi se poznamo, kakšni značaji znajo biti »polinteligentni«, kot omenjeni gospod, ki je lastnega človeka trikrat zatajil, preden je petelin enkrat zapel. Zelo radi bi pa videli nad odrskih deskah, da bi mu čestitali nad uspehom, kajti vsi Svobodaši se korporativno udeležimo predstave, kljub bojkotu naših predstav z njegove strani.

Zbirajte za tisk. sklad!

Guštanj.

Akcija za omiljenje bede — kje vzeti sredstva. Zadnjič smo v »Delavski Politiki« št. 94 z dne 25. novembra t. l. javnosti opisali razmere guštanskega delavstva. Zelo veliko razburjenje je nastalo, ko smo pisali, da je prišlo pet vagonov blaga na naslov jeklarne nazaj, kjer sedaj leži nakupčeno. Kakor smo sedaj izvedeli, blago, katero je prišlo na naslov jeklarne, ni bilo izdelano v naši jeklarni, pač pa v neki drugi tovarni v Avstriji, pa je bilo baje poslano v našo državo za takozvane reparacije. Ker pa je bilo nekaj tisoč kilogramov blaga preveč poslanega, se je to poslalo na našo jeklarne in bo ležalo tukaj tako dolgo, da se zadeva s tovarno, ki je to blago poslala, ne uredi. Ko smo čitali v »Slovenec« z dne 13. decembra poročilo iz mežiške doline, v katerem piše, da se je sestal akcijski odbor iz žen, pod vodstvom župnika g. Josipa Reharia, smo se kar iznenadili samega veselja, da se je še kdo spomnil, da je treba najti izhod iz teh škandaloznih in mizernih razmer, v katerih živi guštansko delavstvo. Le nam ne gre v glavo, kakor piše »Slovenec«, da bodo žene, katere so v akcijskem odboru, pobirale mile darove od hiše do hiše in da bodo, če prav razumemo, pobirale tudi pri delavcih. Kaj pa more berač dati beraču, ko smo pa večinoma vsi prizadeti, tako da sedaj 15. t. m. niti za sol ne bomo dobili plače. Zato bi priporočali g. župniku in njegovemu odboru, da naj se v prvi vrsti obrnejo na podjetje. Podjetje je to leto od 1. junija znižalo plače za približno 30.000 dinarjev mesečno. Naj ono da vsaj dvomesečni prihranek na mezdah, pa

bo takoj približno 60.000 Din denarja skupaj. To pa naj se razdeli kar v tovarni, pa bo stvar gotova. Stvar je lahko izvedljiva zaradi tega, ker vemo, da so tudi vplivne žene v odboru. Savezne strokovne organizacije so že storile svojo dolžnost in so potom Delavske zbornice uvedle druge akcije, od katerih se nadejajo, da bodo tudi kaj zalegle.

Mežica.

Delavsko kulturno društvo »Svoboda« vprizori v nedeljo, dne 20. decembra 1931 v svoji dvorani nad Konzumnim društvom veseloigro v treh dejanjih: »Rodoljub iz Amerike«. Začetek ob 3. uri popoldne. Vljudo vabimo vse prijatelje dramskih predstav, da se v čim večjem številu udeležijo prireditve. — Nadalje ima podružnica na sporedu igro: »Tihotapec«, ljudska drama v petih dejanjih (sedmih slikah), katera se bo vprizorila v nedeljo, dne 17. januarja 1932. Opozorjamo vas že danes na to dramo, ki je vredna, da si jo vsak ogleda.

Sv. Lovrenc na Pohorju

Sprememba na občini. V tukajšnjem občinskem odboru so bili razrešeni svoje dolžnosti sledeči odborniki:

ki: Fišinger Ivan, Baumgartner Alojz, Brunčič Benedikt, Pürschl Anton, Kramberger Jakob, Novak Josip, Gassner Oton, dr. Fasching Anton, Operčkal Jurij, Koper Mihael. Zadnja sta bila svoječasno izvoljena na delavski listi, ostali pa na takozvani gospodarski listi (združeni Nemci in klerikalcji). Nanovo so imenovani: Alfonz Pernat, Kasjak Anton, Belaj Josip, Geratič Slavko, dr. Pirnat Lojze, Škačej Štefan, Pisnik Maks, Jodl Peter, Heinschko Feliks, Paulič Jakob; slednji je imenovanje odklonil. S tem se je število delavskih zastopnikov skrcilo od pet na tri. Poseben vzrok spremembe ni naveden. Večina nanovo imenovanih je svojčas pripadala samostojni demokratični stranki.

Jesenice.

Pevski in godbeni koncert »Svobode«. »Svoboda« priredi v nedeljo, dne 20. decembra t. l., ob 20. uri prvi pevski in godbeni koncert v dvorani Delavskega doma na Savi. Pred pričetkom bo kratek pozdravni nagovor o pomenu delavskih pesmi. Vsak, ki ima namen udeležiti se koncerta, lahko dobi vstopnice v trafiki pri »Radio-kinu«.

Širite naš list!

Književnost.

»Literatura«. Šesti zvezek tega mesečnega časopisa za pouk in umetnost ima zanimive prispevke: Novelo zastopa znani pisatelj Avg. Cesarec. Med esejističnimi članki je treba omeniti K. Racinovo študijo o F. Heglu, Joffejev članek o tehniki bodočnosti, Galogažev prispevek o moderni pedagogiki itd. Ilustracije prikazujejo Hegla, kmetiško vas, ribarje iz Komiže in pa karto Mandžurije. Tudi med beležkami najdemo samo aktualne novice.

Delavski sport.

SK »Svoboda« Maribor : SK »Rapid« 0 : 4 (0 : 2). V nedeljo so v skoraj enakovredni igri izgubili mariborski »Svobodaši« prvenstveno tekmo z zgornjim rezultatom. Precej se je poznalo, da je bilo nekaj igralcev pri prejšnjih igrah blesiranih in jih je bilo treba nadomestiti z onimi iz rezerve in mladine. Sodel je g. dr. Planinšek dobro in objektivno. — V predtekmi so igrali naši juniorji z Rapidovci. Rezultat 6 : 2 (0 : 0) za Rapidovce. — Redni tedenski treningi pod strokovnim nadzorstvom naj vas napravijo jake in odporne! —bp.

Studenci pri Mariboru

PODRUŽNICA »SVOBODE« V STUDENCIH priredi dne 20. decembra 1931 v gostilni Mraz božični večer: Spored: 1. Nastop naraščaja ob 15. (3.) uri z igro »Povodni mož« v treh dejanjih. Režisira s. Bukovšek Romi. Cene: I. prostor Din 6.—, II. prostor Din 4.—, stojišče Din 3.—, 2. Petje, deklamacije, nastop citraške sekcije in razdelitev daril. Darila se sprejemajo isti dan v društveni sobi. Po sporedu društveni večer.

Sanke, enosedežne, po Din 95.—
dvosedežne „ „ 105.—
Eksportna hiša „LUNA“, Maribor.

Za šolo kupujemo samo na Slomškovem trgu štev. 6. Ljudska tiskarna Maribor.

Gugalni konji, komad po Din 100.— do 115.—
Eksportna hiša „LUNA“, Maribor.

Velika izbira vsakovrstnih Igrač, božičnih okraskov po brezkonkurenčnih cenah
Eksportna hiša „LUNA“, Maribor.

Božična darila!!

Šolske torbice

aktivke, nahrbtnike, gamaše, kovčke itd. v največji izbiri in zmernih cenah nudi **Ivan Kravos,** Maribor, Aleksandrova 13

Božična darila
5% popusta, pri popravilu pa 10% popusta, kdor se izkaže s tem oglasom pri uranju
Albert Eccarius-u
Maribor, Slomškov trg št. 5

Kupujte svoje potreščine pri naših inserentih.

Ali si že član „delavskega doma“?

Vozički za lutke, komad po Din 70.—, 100.— in 115.—

Eksportna hiša „LUNA“, Maribor.

Tivar obleke

Lastna izdelava blaga in podloge nam omogočuje nuditi

TIVAR OBLEKE

za gospode, dečke in otroke najboljše kakovosti po najnižjih cenah!

CENA OBLEK ZA GOSPODE	Din 240.— do 750.—;
ZA DEČKE:	Din 200.— do 330.—;
GAMBETA OD 11 DO 14 LET:	Din 210.— do 270.—;
MORNARSKA OBLEKA OD 3 DO 10 LET:	Din 130.— do 150.—;
OBLEKA ZA OTROKE OD 3 DO 10 LET.	Din 110.— do 270.—;
RAGLAN:	Din 650.—;
HLAČE:	Din 90.— do 180.—.

Obiščite naše prodajalce v Mariboru:

Jakob Lah, Glavni trg 2

in Veletrgovina

H. J. Turad, Aleksandrova c. 7

pa se bode uverili o resničnosti naših navedb, Prost ogled, ne da bi se sililo k nakupu! Pazite na zaščitni znak in tvorniško ceno!

Pazite se pred ponaredbami!

Vrsta
Tek. štev.
Prodajna cena Din Prodajna cena 50
Pazite na gornjo ceno

STAVBENA, KONZUMNA IN GOSTILNIŠKA ZADRUGA

„DELAVSKE DOM“

V TRBOVLJAH R. Z. Z. O. Z.

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po čistih 7% od dne vloge do dne dviga. Ima 3 delavske domove, 2 v Trbovljah, kakor tudi 3 prodajalne in 2 gostilni v Trbovljah in 1 prodajalno in gostilno v Senovem pri Rajhenburgu, v katerih se oddaja blago najboljše kvalitete po najnižjih cenah. Član te zadruga lahko postane vsak, ki vplača delež in vpisnino; delež znaša Din 50.—, vpisnina Din 2.50. NAČELSTVO.

Nalagajte svoje prihranke

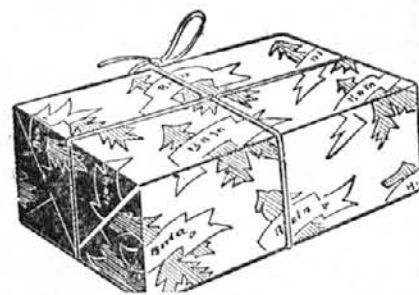
v Štajerski hranilnici in posojilnici
v Mariboru, Slomškov trg štev. 6.

Posojila dajemo po
ugodnih pogojih!

Vloge obrestujemo po 6 1/2 %
proti trimesečni odpovedi.

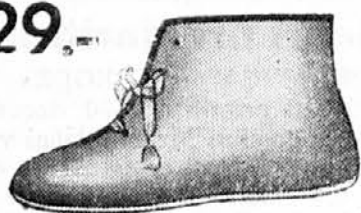
Za Božič

Izkoristite naše znižane cene obutve za božično darilo. Opremili smo naše prodajalnice z vsakovrstno obutvijo in smo pripravljeni, da Vas strokovno postrežemo in da Vam dobro priporočimo

PRAKTIČNO DARILLO VSAKEGA RAZVESELI

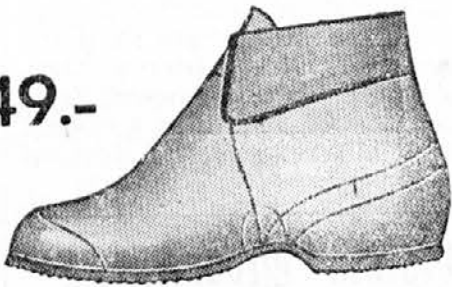
29.-

Vrsta 240

Čevljički za Vašo bebo iz enobarvne klobučevine in z mehkim podplatom. Za Vaše ljubljence, ko so v vozičku in za po hiši.

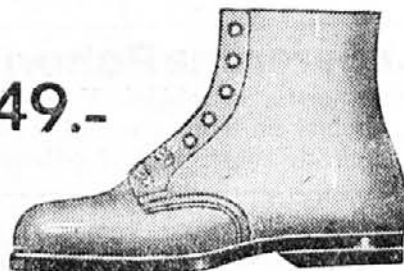
49.-

Vrsta 2861-01

Gumaste deške snežke s toplo podlogo. Vašim otrokom vsekakor potrebne za blatno in deževno vreme.

49.-

Vrsta 3661-00

Visoki čevlji iz finega boksa z gumastim podpetnikom. Imamo jih črne in rjave barve in v kombinacijah raznih barv.

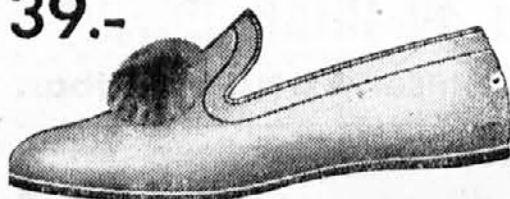
59.-

Vrsta 2851-05

Praktični čevljički iz laka ali rjavega telečjega boksa. Dovršeno se prilagajajo nogi. Hoja v njih je jako udobna.

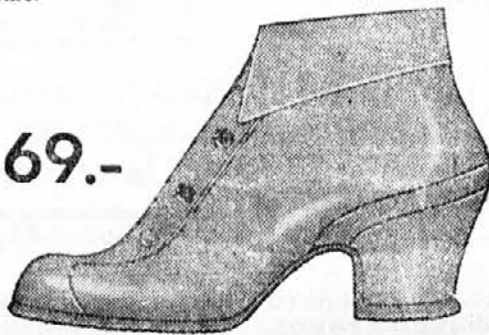
39.-

Vrsta 205

Jako lahki in udobni domači čevlji iz klobučevine z usnjatim podplatom. Za Vašo udobnost po delu.

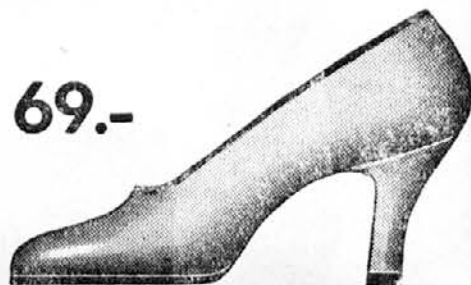
69.-

Vrsta 1075-25

Jako tanki in obenem topli zimski gumasti čevlji. Pozimi so Vam neobhodno potrebni. Najbolje Vam čuvajo zdravje.

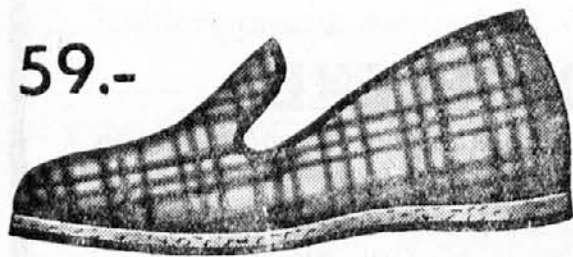
69.-

Vrsta 9315-03

Evo Vam za neverjetno nizko ceno lepih ženskih čevljev iz kiota. Za malo denarja velik luksuz.

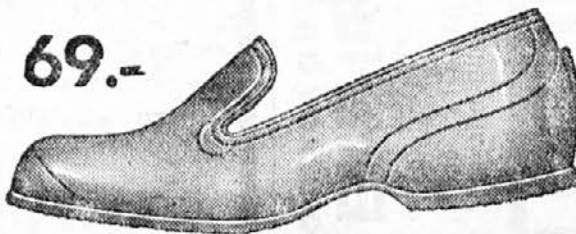
59.-

Vrsta 7047

Za gospode smo pripravili udobne copate mikada. Za prijeten odpočitek po delu. V njih se Vam bodo noge najbolje odpočile.

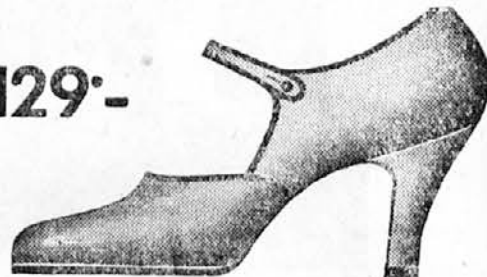
69.-

Vrsta 9817-61

Po največjem dežju in največjem blatu Vam bodo noge v njih vedno suhe. Prodajamo jih z jamstvom po samo Din 69.-.

129.-

Vrsta 9775-03

Vedno so elegantni in vedno moderni preprosti čevlji s spono. Imamo jih iz svilnatega črnega ali belega atlasa, ki jih barvamo v istem tonu Vaše toalete. Isti iz pavolnatega atlasa ali žameta za Din 69.-.

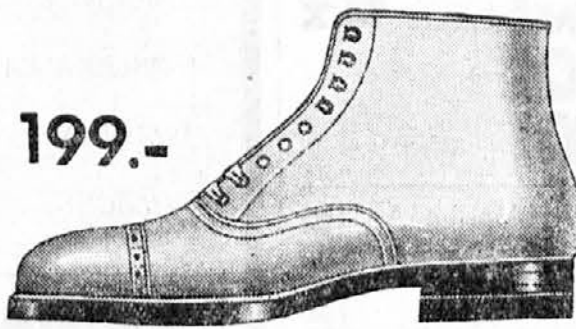
169.-

Vrsta 3967-23

Evo za Vas neobhodno potrebnih čevljev za delo. V njih lahko hodite po blatu in ob vsakem vremenu, pa Vam bodo noge vedno suhe.

199.-

Vrsta 9977-27

Čevlji iz finega telečjega boksa z močnim usnjatim podplatom. Polšiljasta oblika daje čevljem osobito eleganco. Nosijo se navadne dni in ob praznikih.

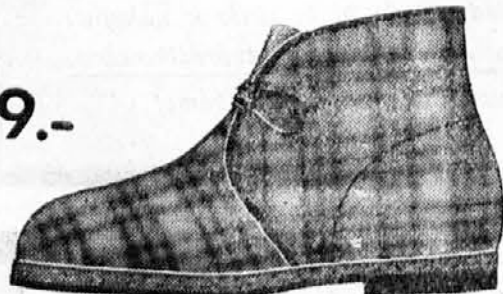
249.-

Vrsta 3267-00

Model sportnih čevljev iz rjavega dullboksa z močnim dvojnimi podplatom. Ne propuščajo vode. Zlasti dobri za lovce in za vse vrste turizma

69.-

Vrsta 218

Po delu obujte te tople in udobne copate. Bodo Vam neprecenljive koristi za prijeten odmor.

Otrokom:

Tople volnene copate	Din 29.-
Gumaste snežke	Din 49.-
Usnjati čevljički z gumastim podpetnikom	Din 49.-
3 pare skupaj	Din 127.-

Mami:

Tople mikade	Din 39.-
Snežke iz gabardena	Din 69.-
Čevlji iz lastina	Din 69.-
3 pare skupaj	Din 177.-

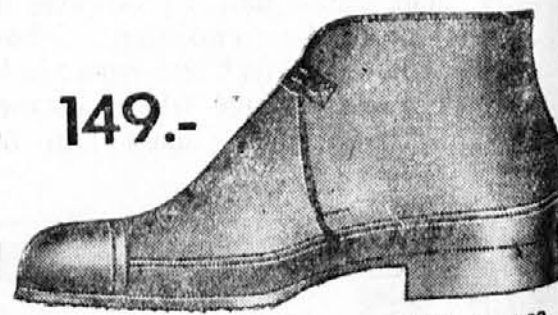
Očku:

Copate za doma	Din 59.-
Galoše	Din 89.-
Čevlji iz boksa z gumastim podplatom	Din 169.-
3 pare skupaj	Din 297.-

Rata

DANES LAHKO OBUJEMO VSO DRUŽINO ZA DENAR, KI STE GA PRED DEVETIMI LETI MORALI DATI ZA EN PAR ČEVLJEV

149.-

Vrsta 3657-00

Tistim, ki so po svojem poklicu prisiljeni delati ob vsakem vremenu, so te meltonke vsekakor potrebne.

Čevlji za vso družino 9 parov za Din 601.-